

Z judikatury Nejv. a Nejv. správního soudu.

Úrazové pojištění.

(Podává odborový přednosta Vladimír Šmídek.)

Právní moc zařazovacího výměru. Předpoklad pro použití §§ 19 a 20 úrazového zákona. K otázce zmatečnosti řízení.

Naříkaným rozhodnutím neuznal žalovaný úřad v cestě instanční právní nárok stěžující si firmy Sklářny a rafinerie Josef Inwald, ake. spol. v Praze-Zlíchově, na vydání nového výměru zařazovacího, pokud se týče na vyloučení podnikových oddělení malirny, leptárny, guillošárny, čistírny a tiskárny z posavadního zařazení do III. nebezpečenské třídy s nebezpečenským procentem 10 a na přeřazení zmíněných oddělení do nebezpečenské třídy B.

Rozhodnutí tomuto vytýká stížnost nezákonnost, celému pak předchozímu řízení vadnost a zmatečnost.

Nejvyšší správní soud podrobil svému přezkoumání naříkané rozhodnutí především pod zorným úhlem v ý t k y z m a t e č n o s t i, pokud se týče vadnosti celého řízení.

Stěžovatelka vytýká zmatečnost celého předchozího řízení, kterou spatřuje v tom, že celé řízení předchozí, opírající se o přípisy úrazové pojišťovny, je z důvodů jich nedostatečného znamení, které odporuje stanovám, když podepsal je jen vedoucí úředník, zmatečným.

K námitce této poznamenává Nejvyšší správní soud především, že, pokud běží o přípisy ústavu ze dne 28. května 1924 a 17. června 1924, nedovolává se jich žalovaný úřad vůbec, takže nelze shledati nějaký vliv přípisů těch na naříkané rozhodnutí. Nelze proto tvrzením, že přípisy ony byly zmatečny, dovozovati zmatečnost řízení, jež bylo podkladem naříkaného rozhodnutí.

Pokud jde o výměr ústavu ze dne 28. června 1924, který tvořil bezprostřední předmět stížností v řízení administrativním, a tedy i naříkaného rozhodnutí, nemohl Nejvyšší správní soud zmatečnost shledati.

O zmatečnosti bylo by lze mluvit jen tehdy, kdyby projev ústavu vyjádřený v tomto přípisu nepocházel od kompetentního orgánu.

Že by se byl na vydání jeho u s n e s l orgán k tomu n e p ř í s l u š n ý, stížnost vůbec ani netvrdí, obmezujíc se na námitku, že přípis jest podepsán pouze řídicím úředníkem a nikoli, jak to vyžaduje § 26 stanov Úrazové pojišťovny dělnické v Praze, starostou nebo jeho náměstkem a řídicím úředníkem. Ani spisy správní nezavdávají příčiny k úsudku, že by na vydání přípisu toho byl se usnesl orgán nepřislušný.

Pouhá však skutečnost, že přípis je podepsán jen řídicím úředníkem, nečiní o sobě výměr ústavu zmatečným, poněvadž otázka podpisu projevu ústavu nekryje se s otázkou kompetenční.

Tvrdí-li tedy stížnost neprávem, že tento přípis byl zmatečný, pak tvrdí neprávem také, že zmatečné bylo další řízení, v němž právě tento přípis byl podkladem přezkoumání.

Proto shledána výtka zmatečnosti činěná řízení a naříkanému rozhodnutí bezdůvodnou.

Ve směru nezákonnosti naříkaného rozhodnutí vytýká stížnost, že Úrazová pojišťovna dělnická v Praze byla p o v i n n a k přeřazení podniku proto, že původní zařazení neodpovídalo zákonu. Namítá, že Úrazová pojišťovna dělnická, pokud se týče žalovaný úřad, nesměl se odvolávat na p r á v n í m o c nezákonného stavu, poněvadž by stano-

visko takové znamenalo perpetuaci protizákonného stavu, což však nelze připustiti, a to tím spíše, že podle § 20 úraz. zák. byla Úrazová pojišťovna dělnická nejen oprávněna, nýbrž i p o v i n n a protizákonný stav odčinití.

Námítky tyto shledal však Nejvyšší správní soud neodůvodněnými.

Stěžovatelka nepopírá, že výměr ústavu ze dne 31. prosince 1914, obsahující zařazení podniku jejího do nebezpečenské třídy III. a nebezpečenského procenta 10., nabyl formální právní moci, poněvadž nepodala proti němu námitek. Jde tu o projev ústavu, kterým autoritativně upraveny byly právní poměry mezi ústavem a podnikatelem ve směru § 18 zákona úrazového tak, že projev ten je schopen právní moci.

Nabyli-li pak nepodáním námitek proti němu zmíněný výměr právní moci, je ve shodě se zákonem úsudek žalovaného úřadu, že vytvořen jím byl proto po dobu těchže podnikových poměrů nezměnitelný podklad právního poměru mezi ústavem a firmou až do příští zařazovací revise.

V daném případě vydán byl zařazovací výměr v roce 1914, jak plyne ze správních spisů, ve shodě s prohlášením firmy, která po celou dobu trvající až do roku 1925 v názoru na zařazení podniku úplně se srovnávala s Úrazovou pojišťovnou dělnickou, aniž vůbec nastaly v podniku nějaké změny, jež by odůvodňovaly nové zařazení podle § 19 úrazového zákona.

Právní moc zařazovacího výměru nebyla by dotčena ani tím, kdyby snad v konkrétním případě nebylo postupováno přesně podle zákonných předpisů, neboť podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu může i n e z á k o n n é rozhodnutí neb opatření nabýti moci právní a stává se pak zásadně neodstranitelným. Pokud namítá stížnost, že výměr ze dne 31. prosince 1914 byl proti předpisům stanov ústavu podepsán jen jedním úředníkem, a dovozuje z toho, že právní moci nabýti nemohl, sluší výtku tuto jako nepřipustnou odmítnouti po rozumu §§ 5 a 6 zákona o správním soudu, poněvadž toto skutkové tvrzení stížnosti nebylo obsaženo v odvolání ministerském, důsledkem čehož se Nejvyšší správní soud takto formulovanou výtkou zabývat nemohl.

Není-li proto v rozporu se zákonem úsudek žalovaného úřadu, že pravoplatným výměrem klasifikačním ze dne 31. prosince 1914 vytvořen byl po dobu těchže podnikových poměrů nezměnitelný podklad právního poměru mezi ústavem a firmou, pak nelze shledati ani takový rozpor v dalším úsudku téhož úřadu, že podnikatel nemá mimo případy, na které se vztahuje § 19 úraz. zák. a které mají na zřeteli změnu v předmětu podniku nebo ve způsobu jeho provozu, vůbec subjektivního nároku na to, aby ústav pravoplatný klasifikační výměr měnil.

Že nelze na daný případ aplikovati ustanovení § 19 úraz. zák., připouští i stěžovatelka sama, která svůj právní názor o povinnosti žalovaného úřadu k přeřazení podniku buduje na předpokladu, že, připouští-li zákon přeřazení, nastala-li změna provozu, nutno tím spíše míti za to, že přeřazení není vyloučeno v případě, že původní zařazení neodpovídalo zákonu.

Neodůvodněnost tohoto předpokladu plyne již z hořejších úvah o právní moci zařazovacího výměru.

Stěžovatelka shledává oporu pro své stanovisko, že pojišťovna byla povinna provést přeřazení podniku, v ustanovení § 20 úraz. zák.

V tomto směru vyslovil žalovaný úřad, převzav do svého rozhodnutí důvody nižší správní stolice, že ustanovení tohoto nemohl použiti proto, že nejsou tu dány předpoklady tohoto ustanovení, ježto skutečnosti firmou uplatňované pro změnu klasifikace podniku byly ústavu při rozhodování o zařazení podniku známy. Vedle toho poznamenal úřad, že k vydání rozhodnutí podle § 20 úraz. zák. je ústav oprávněn, nikoli však povinen.

Proti úsudku úřadu, že ústavu byly skutečnosti firmou uplatňované známy již při rozhodování o zařazení podniku, takže tu není předpokladu pro použití § 20 úraz. zák. neformuluje stížnost vůbec stížního bodu, obracejíc se pouze proti dalšímu odůvodnění úřadu, že k vydání rozhodnutí podle § 20 úraz. zák. je ústav jen oprávněn, nikoli však povinen.

Není-li podle toho, co bylo právě uvedeno, stížního bodu proti odmítnutí aplikace předpisu § 20 úraz. zák., na daný případ pro nedostatek předpokladu citovaného ustanovení, sluší tento odmítací důvod stížností vůbec nenapadený vzítí podkladem rozhodnutí, aniž lze po této stránce výrok úřadu věcně přezkoumávat. Důsledkem toho nutno vycházeti z právního stavu stížností nedotčeného, že aplikace § 20 úraz. zák. na daný případ je vyloučena pro nedostatek předpokladů pro jeho použití. Pak ovšem ale neobíral se již Nejvyšší správní soud dalším úsudkem žalovaného úřadu stížností napadeným, že k vydání rozhodnutí podle § 20 úraz. zák. nebyl ústav povinen, poněvadž přezkoumání výroku v tomto směru by předpokládalo, že tu jsou jinak podmínky uvedené v citovaném ustanovení.

Poukazuje-li stížnost při této příležitosti i k tomu, že Úrazová pojišťovna dělnická v záležitostech provozoven stěžovatelčiných v Rudolfově huti u Cukmantlu a na Zlíchově provedla přeřazení, ač i v těchto případech původní zařazovací výměr z roku 1914 nabyl moci právní, aniž v provozu nastala změna, přehlíží, že předmětem přezkoumání je pouze zákonitost naříkaného rozhodnutí, a že tedy je naprosto nerozhodno, jak postupovala pojišťovna v jiných případech, třebaž týkajících se téhož podnikatele.

Stížnost shledává nezákonnost, pokud se týče »zmatečnost«
dále v tom, že žalovaný úřad nepokládá přípis ústavu ze dne 21. března 1924 za výměr schopný založení práv podle úrazového zákona, nýbrž za pouhé informativní sdělení.

Stěžovatelka spatřuje v tomto přípise naopak autoritativní výrok ústavu o tom, že tiskárna, leptárna, guillošárna, čistírna a malírna byla vyloučena jako samostatný podnik z podniku brusírna, č. kat. 285/15. Tím vznikl jí prý právní nárok na přeřazení do jiné nebezpečenské třídy.

Brojí proti stanovisku žalovaného úřadu, který podle názoru jejího vyslovil, že přípis tento nemohl míti právního účinku toliko z toho důvodu, že byl podepsán jedním úředníkem, kdežto podle § 26 stanov pojišťovny měl býti podepsán starostou nebo jeho náměstkem a řídicím úředníkem.

K výtee této podotýká Nejvyšší správní soud, že žalovaný úřad své stanovisko, že citovaný přípis je pouhým informativním sdělením, neopírá pouze o důvod, že je přípis ten podepsán jen řídicím úředníkem. Žalovaný úřad připojil v tomto směru další odůvodnění, že přípis tento, kterým se k dotazu firmy jen ohlašuje vydání nového výměru zařazovacího, nemůže vzhledem na slovné znění jeho pokládán býti za nějaký výměr schopný k založení práv podle úrazového zákona. Touto formulací odůvodnění dal žalovaný úřad zřejmě najevo že povahu přípisu jako informativního sdělení spatřuje v jeho obsahu, pokud se týče v jeho slovném znění. Vlastní jádro přípisu vidí úřad v druhé větě jeho, v níž se jen ohlašuje vydání nového zařazovacího výměru. Novou formulací důvodů chtěl tedy žalovaný úřad vyjádřiti, že přípis nelze pokládati za nový výměr zařazovací, schopný právní moci, jaký má na zřeteli § 20 zák. úrazového.

Ze znění naříkaného rozhodnutí plyne tedy, že žalovaný úřad svůj úsudek o tom, že nepokládá přípis ústavu ze dne 21. března 1924 za výměr schopný založení práv podle úrazového zákona, nýbrž za pouhé informativní sdělení, opřel o dva důvody samostatné, totiž:

1. o důvod, že přípis tento ohlašuje jen vydání nového výměru zařazovacího, a

2. o důvod uvedený již v rozhodnutí zemské správy politické, že přípis je podepsán jen řídicím úředníkem.

Proti důvodu pod. č. 1 výtčenému však stěžovatelka neformuluje vůbec stížních bodů po rozumu § 18 zákona o správním soudě, napadající úsudek naříkaného rozhodnutí pouze ve směru důvodů pod č. 2.

Pak ale musil Nejvyšší správní soud, jemuž náleží přezkoumávat naříkané rozhodnutí pouze v mezích stížnosti, ponechat důvod pod č. 1 netknutým a nemohl se jím zabývat ani potud, že by zkoumal správnost jeho skutkového podkladu, ani ve směru tom, že by řešil otázku jeho zákonnosti.

Je-li však naříkané rozhodnutí opřeno taktó o nepodvrácený důvod pod č. 1 a nutno-li za tohoto stavu věci míti za to, že úsudek žalovaného úřadu stal se právem z tohoto důvodu, je lhostejno, zdali úsudek úřadu je v souhlasu se zákonem, i pokud se opírá o důvod pod č. 2, neboť i kdyby tomu tak nebylo, nemohlo by to vésti k cíli stížností zamýšlenému, totiž ke zrušení naříkaného rozhodnutí, když výrok jeho jest opřen i o důvod jiný, stížnosti vůbec nedotčený (srov. Boh. A 726).

Nelze-li podle toho přípis ze dne 21. března 1924 pokládati za nový výměr zařazovací, pokud se týče za nějaký výměr právní moci schopný, padají tím i všechny další závěry, které stížnost k tomuto svému mylnému předpokladu připíná.

Bezpodstatnou je proto další výtka, že pojišťovna nesměla svoje »rozhodnutí zreasumovati« a že neměla vydávat pak již další výměry, jimiž prý porušila subjektivní práva strany vabytá z onoho »výměru« ze dne 21. března 1924. Postrádá důvodnosti však také i výtka vadnosti řízení, kterou spatruje stížnost v tom, že nebyly připuštěny důkazy o tom, že referent pojišťovny sdělil firmě, že věc vyřízena není, dodatečně však došlo pak firmě sdělení, že věc byla skončena dříve, a to pravoplatně. Výtka tato stíhá patrně obsah přípisu pojišťovny ze dne 28. června 1924, v němž ke konci prohlašuje pojišťovna záležitost za konečně vyřízenou již přípisem ze dne 28. května 1924. Úřady však nepokládaly posléze uvedený přípis za konečný výměr pojišťovny, nýbrž teprve přípis ze dne 28. června 1924, a je na bílé dni, že nemůže pro rozhodnutí věci býti směrodatným, co snad svého času referent pojišťovny firmě sděloval, nýbrž jen to, co ústav zvláštním svým výměrem straně deklaroval.

Ze všech těchto úvah dospěl Nejvyšší správní soud k zamítnutí stížnosti jako bezdůvodné.

(Nález Nejv. správ. soudu ze dne 24. února 1950, č. 51742/28.)

Pojištění nemocenské, invalidní a starobní.

Sděluje dr. J. Lašfovka.

K § 260, písm. a), zákona č. 221/1924 Sb. z. a n.

Namítá pak stížnost po té stránce shodně s obsahem odvolání, podaného k žalovanému úřadu, že u stěžovatele nenastala trestnost pro nepřihlášení M. Budkové k nemocenskému pojištění v zákonné třídenní lhůtě z toho důvodu, že B. ještě před uplynutím této lhůty, totiž dne 3. října 1926 v poledne, z jeho domácnosti bez jeho vědomí zmizela, aniž oznámila, kam odchází. Odešla dříve, než stěžovatel mohl ji přiměti k tomu, aby mu sdělila všechna data potřebná k řádnému a úplnému vyplnění přihlášky, nařízenému v § 18 zákona čís. 221/1924, takže přes to, že byla již před tím vyzvána, aby data ta uvedla, toho neučinila, a stěžovatel kromě jména neznal ani jejího příjmení, tím méně pak dat ostatních. Těmito údaji, o jejichž pravdivosti a správnosti do-